

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 30/2015

31.12.2015

ÄNDRING AV KYRKOLAGEN OCH KYRKOORDNINGEN SOM GÄLLER REFORMEN AV KYRKANS CENTRALFÖRVALTNING, STATLIG FINANSIERING FÖR FÖRSAMLINGARNAS SAMHÄLLSUPPGIFTER SAMT ÄNDRING AV BESTÄMMELSERNA OM REVISION

Lagen om ändring av kyrkolagen (1602/2015) och ändringen av kyrkoordningen (1606/2015) består av tre helheter som presenteras närmare nedan. Ändringarna i kyrkolagen och kyrkoordningen träder i kraft den 1 januari 2016. Samtidigt upphävs lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans arbetsmarknadsverk (1603/2015). Författningarna finns i författningsdatabanken på adressen www.finlex.fi.

Reformen av kyrkans centralförvaltning

Syftet med ändringen av kyrkolagen och kyrkoordningen är att göra behörighetsförhållandena mellan kyrkans organ och inom centralförvaltningen klarare. Syftet är dessutom att luckra upp beslutsfattandet i kyrkans centralförvaltning. Ändringarna gör arbetsfördelningen mellan kyrkomötet och Kyrkostyrelsen samt Kyrkostyrelsen och biskopsmötet klarare. Kyrkomötets nuvarande beslutanderätt delegeras på ett ändamålsenligt sätt till Kyrkostyrelsen.

Framöver är det Kyrkostyrelsen och biskopsmötet som utfärdar bestämmelser om verkställighet av kyrkolagen och kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen har i uppgift att sköta kyrkans gemensamma förvaltning varför utfärdandet av verkställighetsbestämmelser om kyrkolagen och kyrkoordningen anses vara Kyrkostyrelsens uppgift. Kyrkomötets normgivningsmakt koncentreras till kyrkans centrala författningar, det vill säga att ge förslag till kyrkolag samt godkänna kyrkoordningen och valordningen för kyrkan. Biskopsmötet utfärdar verkställighetsbestämmelser om de föreskrifter i kyrkoordningen som gäller undervisningen, gudstjänsten eller de kyrkliga förrättningarna, konfirmandundervisningen, prästämbetet och den utbildning eller behörighet som krävs för prästtjänst. Däremot är det Kyrkostyrelsen som fattar beslut om behörighetskraven för till exempel kantors- och diakonitjänsterna. Kyrkomötet ska även i fortsättningen besluta om grundandet och indragningen av stift samt om andra omfattande ändringar av stiftsgränserna. I situationer där ändringar av stiftsgränserna hör ihop med ändringar i församlingsindelningen ska besluten dock fattas av Kyrkostyrelsen. När det gäller de ledande tjänsteinnehavarna vid Kyrkostyrelsen ska valet av kanslichef alltså ligga hos kyrkomötet, men i fråga om de övriga tjänsterna överförs beslutanderätten på Kyrkostyrelsen.

Biskopsmötets sammansättning ändras så att dess medlemmar endast utgörs av biskoparna i stiftet. Fältbiskopen har i fortsättningen närvaro- och yttranderätt i biskopsmötet.

Kyrkans utrikesråd upphör när lagen träder i kraft och dess uppgifter överförs på biskopsmötet och Kyrkostyrelsen. Till biskopsmötet överförs frågor som gäller kyrkans enhet och ekumeniska relationer samt kyrkans missionsuppdrag och relationer till andra religioner. Kyrkostyrelsen beslutar på framställning av biskopsmötet om godkännande som kyrkans missionsorganisation och om upphörandet av denna ställning.

Kyrkostyrelsen övertar frågor som gäller kyrkans arbete bland finländare utomlands och genomförandet av den internationella diakonin. Ärkebiskopens helhetsansvar för kyrkans utrikesrelationer betonas alltså av det faktum att han är ordförande för såväl biskopsmötet som Kyrkostyrelsens plenum.

Förhållandet mellan Kyrkostyrelsen och kyrkans arbetsmarknadsverk klargörs genom att arbetsmarknadsverket integreras närmare med Kyrkostyrelsen. Kyrkans arbetsmarknadsverk verkar i anslutning till Kyrkostyrelsen. I stället för en separat lag ingår bestämmelserna om arbetsmarknadsverket i kyrkolagen och kyrkoordningen, och lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans arbetsmarknadsverk upphävs. Av den anledningen ändras också lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal och lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans arbetskollektivavtal i fråga om hänvisningsbestämmelserna.

Arbetsmarknadsverkets självständiga beslutanderätt i arbetsmarknadsfrågor utövas på samma sätt som tidigare av arbetsmarknadsverkets delegation. Kyrkostyrelsen utser på grundval av stiftsfullmäktiges förslag från varje stift en medlem och en ersättare som har kännedom om anställningsvillkoren och som företräder arbetsgivaren. Stiftsfullmäktige ställer som kandidater upp fyra personer för val av medlem och ersättare. Både kvinnor och män ska ställas upp som kandidater. De nuvarande medlemmarna av delegationen fortsätter dock i sin uppgift fram till slutet av sin mandatperiod, dvs. åren 2016 och 2017. Oavhängigheten i kyrkans arbetsmarknadsverks beslutsfattande gentemot Kyrkostyrelsen och dess plenum säkerställs genom att ett delegationsbeslut i ett arbetsmarknadsärende inte kan överföras till Kyrkostyrelsens plenum för avgörande.

De ändringar som gäller arbetsmarknadsverket inverkar inte på Kyrkostyrelsens ämbetsverksorganisation. Kyrkostyrelsens arbetsmarknadsavdelning, som fungerar som expertavdelning i frågor som gäller tjänste- och arbetsavtalsförhållanden, fungerar framöver fortsättningsvis också som arbetsmarknadsverkets kansli.

Kyrkans pensionsfond separeras från kyrkans centralfond genom att bestämmelser om kyrkans pensionsfond tas in i kyrkolagen och kyrkoordningen. Ändringen är lagstiftningsteknisk, gäller pensionsfondens förvaltning och påverkar inte pensionsverksamheten.

Statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för vissa samhällsuppgifter

Ändringarna i kyrkolagen och kyrkoordningen är delvis förknippade med lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter (430/2015, finansieringslagen), som träder i kraft den 1 januari 2016, samt lagen om ändring av inkomstskattelagen (654/2015), lagen om ändring av lagen om skatteredovisning (655/2015) samt lagen om ändring av 30 och 31 § i lagen om Skatteförvaltningen (656/2015). Efter ändringarna får församlingarna inte längre någon utdelning av samfundsskatten utan staten ersätter församlingarnas kostnader för deras lagstadgade samhällsuppgifter genom budgetfinansiering. Ärendet har behandlats tidigare i Kyrkostyrelsens cirkulär 11/2015 och 18/2015.

Enligt de nya bestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen beslutar kyrkomötet om fördelningsgrunderna för finansieringen, men beslutet verkställs av Kyrkostyrelsen. Kyrkomötet kan i samband med beslutet om fördelningsgrunderna besluta att en del av finansieringen används för byggnadsunderstöd som beviljats av Kyrkostyrelsen (Kyrkostyrelsens cirkulär 25/2015). Kyrkostyrelsen har också rätt att använda en del av finansieringen i enlighet med kyrkomötets beslut för de uppgifter som gäller förvaltandet av kyrkans gemensamma medlemsregister, om vilka stadgas i lag.

Delegationen för församlingarnas bokföring har behandlat den bokföringsmässiga handläggningen av statens finansiering och konstaterat att finansieringen utgör en del av församlingens interna finansiering och bokförs i resultaträkningen efter verksamhetsbidraget. Den ekonomiska församlingsenheten bokför den statliga finansieringen enligt en av Kyrkostyrelsen godkänd kontoplan under huvudbokskontot (511000) Statlig finansiering.

På samma sätt som den kalkylerade kompletteringen av skatteintäkterna beviljas också andelen statlig finansiering till församlingar och kyrkliga samfälligheter för vissa samhällsuppgifter enligt kyrkomötets beslut ur kyrkans centralfond utan separat ansökan. Församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna kan använda sin finansieringsandel enligt finansieringslagen för kostnader i anslutning till begravningsväsendet, folkbokföringen samt bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt lösöre, vilka uppstår av deras lagstadgade uppgifter.

Understöd från kyrkans centralfond enligt prövning till församlingar eller kyrkliga samfälligheter i svag ekonomisk ställning samt beviljande av finansiering för bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt lösöre förutsätter en ansökan från församlingen eller den kyrkliga samfälligheten.

Kyrkostyrelsen har rätt att få riktiga och tillräckliga uppgifter om användningen av understöd och finansiering som beviljats ur kyrkans centralfond. Med riktiga och tillräckliga uppgifter avses sådana uppgifter som stämmer till sitt innehåll och som ger en korrekt och tillräcklig bild av användningen av understödet eller finansieringen som på ansökan har beviljats ur centralfonden och av att eventuella villkor som ingått i beslutet om att bevilja understöd har efterföljts. Rätten att få uppgifter om finansieringen gäller främst finansiering som beviljats ur centralfonden för bevarande av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt lösöre. Enligt 15 kap. 11 § i kyrkoordningen har Kyrkostyrelsen rätt att av församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna få uppgifter om deras verksamhet och ekonomi. Kyrkostyrelsen har sålunda rätt att få uppgifter om de årliga kostnaderna för församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas samhällsuppgifter, det vill säga begravningsverksamhet, folkbokföring och bevarande av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt lösöre. Kyrkostyrelsen kan också vid behov utföra en ekonomisk granskning i en församling eller kyrklig samfällighet som har fått understöd eller finansiering.

Den tilläggsavgift som bestämts enligt den utdelning av samfundsskatten som den ekonomiska församlingsenheten fått har samtidigt strukits från bestämningsgrunderna för centralfondsavgifterna.

Ändringar i bestämmelserna om revision

Revisionsbestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen ändras så att den nya revisionslagstiftning som träder i kraft i början av år 2016 beaktas i dem. Samtidigt har reglering som överlappar revisionslagarna upphävts och bestämmelserna om revision i ekonomiska församlingsenheter ändrats så att de motsvarar andra bestämmelser om revisionen inom offentlig förvaltning och offentlig ekonomi. Ärendet har tidigare behandlats i Kyrkostyrelsens cirkulär 31/2014.

Bestämmelserna om revisionen i församlingar och kyrkliga samfälligheter ändras så att man utöver bestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen även tillämpar lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (1142/2015). Till 15 kap. i kyrkolagen har fogats en ny 5 § som innehåller bestämmelser om revisorns ansvar. Revisorn utför sitt uppdrag under tjänsteansvar. På revisorns eventuella skadeståndsansvar tillämpas skadeståndslagen (412/1974).

I 15 kap. 7 och 8 § i kyrkoordningen kompletteras lagarnas bestämmelser om hur revisionen utförs. Revisorn ska vara OFGR-revisor eller en revisionsammanslutning som ska utse en OFGR-revisor till huvudansvarig revisor. En OFR-revisor eller en OFR-sammanslutning som tidigare utsetts av kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige kan fortsätta som revisor för en församling eller en kyrklig samfällighet under förutsättning att OFR-revisorn eller OFR-sammanslutningen registrerar sig hos Revisionstillsynen på det sätt som föreskrivs i lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin.

En revisor ska ha förutsättningar att utföra en oberoende och tillräckligt omfattande revision. För att revisorn ska ha tillräckliga förutsättningar att utföra revisionen, ska kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige se till att förutsättningarna för en oberoende samt i kvalitativt och kvantitativt hänseende tillräcklig revision tas i beaktande till exempel i anbudsbegäran om revisionstjänster. Innan uppdraget tas emot ska revisorn också på eget initiativ beakta förutsättningarna för revisionen. Bestämmelsen om hur en revisor eller revisionsammanslutning frånträder eller fråntas sitt uppdrag ändras inte. Revisorn ska i enlighet med god revisionssed inom den offentliga förvaltningen granska församlingens eller den kyrkliga samfällighetens förvaltning, bokföring och bokslut för varje räkenskapsperiod.

På revisionen av kyrkans pensionsfond och kyrkans centralfond samt av övriga fonder och tillgångar som innehas av Kyrkostyrelsen och stiftens tillämpas revisionslagen (1141/2015). Bestämmelserna om tillämpandet av revisionslagen tas in i kyrkolagens 22 kap. 13 § om kyrkans centralförvaltning.

Närmare information ges vid behov av förvaltningschef Asta Virtaniemi, ekonomiplaneringschef Pasi Perander och bokföringschef Markku Vasara, e-postadress fornamn.efternamn@evl.fi.

KYRKOSTYRELSEN

Jukka Keskitalo
kanslichef

Pirjo Pihlaja
ecklesiastikråd

ISSN 1797-0334